

Rzeszów, dnia 17 lipca 2016 r.

**Okręgowa Izba Pielęgniarek
i Położnych w Rzeszowie**

Opinia prawna

**w przedmiocie uprawnienia pielęgniarki i położnej
do wystawiania recept na leki**

I. WSTĘP

Okręgowa Rada Pielęgniarek i Położnych w Rzeszowie (zwana dalej „ORPiP”) zwróciła się do Kancelarii z wnioskiem o udzielenie informacji,:

- jakie warunki musi spełniać pielęgniarka lub położna do wystawienia leków na receptę w ramach samodzielnego wykonywania świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych oraz w ramach realizacji zleceń lekarskich w procesie diagnostyki, leczenia i rehabilitacji, oraz na jakie leki pielęgniarka lub położna może wystawić receptę w ramach samodzielnego wykonywania świadczeń, a na jakie w ramach realizacji zleceń lekarskich;
- czy pielęgniarka lub położna po ukończeniu części I kursu specjalistycznego ordynowania leków i wypisywania recept dla pielęgniarek i położnych realizowanego według programu zatwierdzonego przez Ministra Zdrowia w dniu 3 listopada 2015 r. (potwierdzonego wydanym zaświadczeniem) może także wystawiać recepty w ramach realizacji zleceń lekarskich.

II. PODSTAWA PRAWNA

1. Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (t.j. Dz. U. Z 2014 r. poz. 1435 ze zm. - dalej „uzpp”);
2. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2015 r. w sprawie wykazu substancji czynnych zawartych w lekach, wykazu środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wykazu wyrobów medycznych i wykazu badań diagnostycznych (Dz. U. Z 2015 r. poz 1739 ze zm. - dalej ' Rozporządzenie w sprawie wykazu substancji czynnych”);
3. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 października 2015 r. w sprawie recept wystawianych przez pielęgniarki i położne (Dz. U. Z 2015 r. poz. 1971 ze zm.)

III. ROZWAŻANIA

Mając na uwadze przedstawiony stan faktyczny i obowiązujące przepisy prawne, wskazuje się co następuje:

Zgodnie z art. 15 a ust. 1 uzpp : **„W ramach samodzielnego wykonywania świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych pielęgniarka i położna posiadające dyplom ukończenia studiów drugiego stopnia na kierunku pielęgniarstwo lub położnictwo oraz pielęgniarka i położna posiadające tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa mają prawo samodzielnie:**

- 1) **ordynować leki zawierające określone substancje czynne, z wyłączeniem leków zawierających substancje bardzo silnie działające, środki odurzające i substancje psychotropowe, oraz środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, w tym wystawiać na nie recepty,**
- 2) **ordynować określone wyroby medyczne, w tym wystawiać na nie zlecenia albo recepty - jeżeli ukończyły kurs specjalistyczny w tym zakresie.”**

Przy tym w ramach samodzielnego wykonywania świadczeń uprawniona pielęgniarka i położna może ordynować jedynie leki zawierające określone substancje czynne oraz wyroby medyczne wskazane w wykazach zawartych w Rozporządzeniu w sprawie wykazu substancji czynnych.

Żeby pielęgniarka lub położna mogła w ramach samodzielnego wykonywania świadczeń ordynować leki zawierające określone substancje czynne lub wyroby medyczne wskazane w wykazach zawartych w ww. Rozporządzeniu i wystawiać na nie recepty, musi posiadać dyplom ukończenia studiów drugiego stopnia na kierunku pielęgniarstwo lub położnictwo albo posiadać tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa oraz ukończyć kurs specjalistyczny w tym zakresie.

Natomiast kwestię wystawiania przez pielęgniarki lub położne w ramach realizacji zleceń lekarskich recept na leki, reguluje art. 15 a ust. 2 uzpp, który stanowi że: **„W ramach realizacji zleceń lekarskich w procesie diagnostyki, leczenia i rehabilitacji pielęgniarka i położna posiadające dyplom ukończenia studiów co najmniej pierwszego stopnia na kierunku pielęgniarstwo lub położnictwo oraz pielęgniarka i położna posiadające tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa mają prawo wystawiać recepty na leki, z wyłączeniem leków zawierających substancje bardzo silnie działające, środki odurzające i substancje psychotropowe, oraz środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego niezbędne do kontynuacji leczenia, jeżeli ukończyły kurs specjalistyczny w tym zakresie.”**

W ramach realizacji zleceń lekarskich pielęgniarka lub położna spełniająca wymogi o których mowa poniżej, może wystawiać recepty na wszystkie leki, z wyłączeniem leków zawierających substancje bardzo silnie działające, środki odurzające i substancje psychotropowe. Wykazy substancji bardzo silnie działających, środków odurzających i substancji psychotropowych zawiera dokument o nazwie Farmakopea Polska (obecnie jest opublikowane wyd. X) wydana przez Prezesa Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych. Należy zwrócić uwagę, że Farmakopea Polska zawiera jedynie wykazy samych substancji bardzo silnie działających, środków odurzających i substancji psychotropowych, a nie wykazy leków zawierających te substancje.

Żeby pielęgniarka lub położna mogła w ramach realizacji zleceń lekarskich wystawiać recepty na

leki, musi posiadać dyplom ukończenia studiów co najmniej pierwszego stopnia na kierunku pielęgniarstwo lub położnictwo lub tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa oraz ukończyć kurs specjalistyczny w tym zakresie.

Odpowiadając na drugie zadane pytanie, należy wskazać że zatwierdzony przez Ministra Zdrowia 3 listopada 2015 r. program kursu specjalistycznego ordynowania leków i wypisywania recept dla pielęgniarek i położnych część I, wskazuje, że po ukończeniu części I kursu pielęgniarka oraz położna będzie uprawniona do wykonywania świadczeń zdrowotnych w zakresie min.:

- wystawiania recept w ramach realizacji zleceń lekarskich w procesie diagnostyki, leczenia i rehabilitacji na leki, z wyłączeniem leków zawierających substancje bardzo silnie działające, środki odurzające i substancje psychotropowe oraz na środki spożywcze specjalnego przeznaczenia, niezbędne do kontynuowania leczenia,

- wystawianie recept lub zleceń w ramach realizacji zleceń lekarskich w procesie diagnostyki, leczenia i rehabilitacji, na wyroby medyczne.

Przy tym część I ww. kursu jest przeznaczona dla pielęgniarek i położnych posiadających dyplom ukończenia studiów drugiego stopnia na kierunku pielęgniarstwo lub położnictwo oraz pielęgniarek i położnych posiadających tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa.

W związku z powyższym należy wskazać, że pielęgniarka lub położna która posiada dyplom ukończenia studiów drugiego stopnia na kierunku pielęgniarstwo lub położnictwo oraz pielęgniarka lub położna posiadająca tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa, po ukończeniu części I kursu specjalistycznego ordynowania leków i wypisywania recept dla pielęgniarek i położnych realizowanego według programu zatwierdzonego przez Ministra Zdrowia w dniu 3 listopada 2015 r. (potwierdzonego wydanym zaświadczeniem) może także wystawiać recepty w ramach realizacji zleceń lekarskich, bez konieczności ukończenia części II kursu dotyczącej wypisywania recept w ramach kontynuacji leczenia.

Wzór recepty oraz sposób i tryb wystawiania recept przez pielęgniarki i położne szczegółowo określa rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 października 2015 r. w sprawie recept wystawianych przez pielęgniarki i położne (Dz. U. Z 2015 r. poz. 1971 ze zm.)

IV. PODSUMOWANIE

Reasumując, w ramach samodzielnego wykonywania świadczeń uprawniona pielęgniarka i położna może ordynować jedynie leki zawierające określone substancje czynne oraz wyroby medyczne wskazane w wykazach zawartych w Rozporządzeniu w sprawie wykazu substancji czynnych.

Żeby pielęgniarka lub położna mogła w ramach samodzielnego wykonywania świadczeń ordynować leki zawierające określone substancje czynne oraz wyroby medyczne wskazane w wykazach zawartych w ww. Rozporządzeniu i wystawiać na nie recepty, musi posiadać dyplom ukończenia studiów drugiego stopnia na kierunku pielęgniarstwo lub położnictwo albo posiadać tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa oraz ukończyć kurs specjalistyczny w tym zakresie.

Natomiast w ramach realizacji zleceń lekarskich pielęgniarka lub położna posiadająca uprawnienia w tym zakresie może wystawiać recepty na wszystkie leki, z wyłączeniem leków zawierających substancje bardzo silnie działające, środki odurzające i substancje psychotropowe. Wykazy substancji bardzo silnie działających, środków odurzających i substancji psychotropowych zawiera dokument o nazwie Farmakopea Polska (obecnie jest opublikowane wyd. X) wydana przez Prezesa Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych. Należy zwrócić uwagę, że Farmakopea Polska zawiera jedynie wykazy samych

substancji bardzo silnie działających, środków odurzających i substancji psychotropowych, a nie wykazy leków zawierających te substancje.

Żeby pielęgniarka lub położna mogła w ramach realizacji zleceń lekarskich wystawiać recepty na leki, musi posiadać dyplom ukończenia studiów co najmniej pierwszego stopnia na kierunku pielęgniarstwo lub położnictwo lub tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa oraz ukończyć kurs specjalistyczny w tym zakresie.

Pielęgniarka lub położna która posiada dyplom ukończenia studiów drugiego stopnia na kierunku pielęgniarstwo lub położnictwo oraz pielęgniarka lub położna posiadająca tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa, po ukończeniu części I kursu specjalistycznego ordynowania leków i wypisywania recept dla pielęgniarek i położonych realizowanego według programu zatwierdzonego przez Ministra Zdrowia w dniu 3 listopada 2015 r.(potwierdzonego wydanym zaświadczeniem) może wystawiać recepty także w ramach realizacji zleceń lekarskich, bez konieczności ukończenia części II kursu dotyczącej wypisywania recept w ramach kontynuacji leczenia.

Otrzymują:

1.	Adresat	x1;
2.	A/a	x 1.

RADCA PRAWNY
Arkadiusz Zaczyniak